

27 พ.ย. 2539

การศึกษาการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรคของการส่งเสริมสุขภาพ
และพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น
THE STUDY OF PERCEIVED BENEFITS, PERCEIVED BARRIERS
TO HEALTH PROMOTING BEHAVIORS AND HEALTH PROMOTING BEHAVIORS
IN ADOLESCENT PREGNANT WOMEN

มยุรี นีรัตธราดร

อภินันทนาการ

จาก

ปโทชิตกรเกียรติ มงคลเดช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2539

๑๗
๑๗๑๙
๒๕๓๙

ISBN 974-588-513-4

สงวนลิขสิทธิ์

Copyright by Mahidol University

39660

ชื่อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรคของการส่งเสริมสุขภาพ
และพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น

ผู้วิจัย มยุรี นิรัทธราทร

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลแม่และเด็ก)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล, วท.บ., M.S., Ph.D.

ทัศนยา บุญทอง, ค.บ., M.S., Ed.D.

ธิดิมา จาปรีรัตน์, วท.บ., วท.ม.

วันที่สำเร็จการศึกษา 3 กันยายน 2539

บทคัดย่อ

หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นควรได้รับการส่งเสริมให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของการเป็นมารดาตลอดจนป้องกันภาวะแทรกซ้อนต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในขณะตั้งครรภ์ ซึ่งการปฏิบัติพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพที่ถูกต้องของมารดาในระยะตั้งครรภ์จะส่งผลให้ทารกในครรภ์มีสุขภาพที่สมบูรณ์ แข็งแรง ตามแนวความคิดการส่งเสริมสุขภาพของเพนเตอร์ได้ กล่าวคือ ปัจจัยด้านความรู้และการรับรู้ โดยเฉพาะการรับรู้ประโยชน์ และการรับรู้อุปสรรคของการส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ระดับการศึกษา และรายได้ จะมีผลต่อการปฏิบัติเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของบุคคล

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรคของการส่งเสริมสุขภาพ และพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น และหาความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าว รวมทั้งหาอำนาจการทำนายพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุระหว่าง 13 ถึง 19 ปี ที่มารับบริการฝากครรภ์ที่หน่วยฝากครรภ์ โรงพยาบาลศิริราช โรงพยาบาลราชวิถี และ วชิรพยาบาล จำนวน 240 ราย ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น แบบสอบถามพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น แบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์ของการส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น และแบบสอบถามการรับรู้อุปสรรคของการส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย หาความสัมพันธ์

ของตัวแปรโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณและหาอำนาจการทำนายโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ประโยชน์ของการส่งเสริมสุขภาพค่อนข้างมาก รับรู้อุปสรรคของการส่งเสริมสุขภาพค่อนข้างน้อย และมีพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพที่ถูกต้อง และยังพบว่า การรับรู้ประโยชน์ของการส่งเสริมสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=.413, p<.001$) การรับรู้อุปสรรคของการส่งเสริมสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r=-.376, p<.001$) เมื่อวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่าการรับรู้ประโยชน์ของการส่งเสริมสุขภาพ การรับรู้อุปสรรคของการส่งเสริมสุขภาพ และรายได้ สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นได้ร้อยละ 34.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีสมการทำนายในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y}(\text{BEH}) = 119.353 + .513(\text{PBEN}) - .352(\text{PBAR}) + .908(\text{INC})$$

จากผลการวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่มีการรับรู้ประโยชน์ของการส่งเสริมสุขภาพมาก รับรู้ว่ามีอุปสรรคของการส่งเสริมสุขภาพน้อย และมีรายได้สูง จะมีพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพที่ถูกต้อง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า พยาบาลควรส่งเสริมให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นได้รับรู้ประโยชน์ของการส่งเสริมสุขภาพ และจัดอุปสรรคที่ขัดขวางการส่งเสริมสุขภาพเพื่อทำให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีพฤติกรรมการส่งเสริมสุขภาพที่ถูกต้องตลอดระยะเวลาตั้งครรภ์

Thesis Title The Study of Perceived Benefits, Perceived Barriers to Health Promoting Behaviors and Health Promoting Behaviors in Adolescent Pregnant Women

Name Mayuree Nirattharadorn

Degree Master of Nursing Science (Maternal and Child Health Nursing)

Thesis Supervisory Committee

Kobkul Phanchaoenworakul, B.Sc., M.S., Ph.D.

Tassana Boontong, B.Ed., M.S., Ed.D.

Thitima Champeerat, B.Sc., M.S.

Date of Graduation 3 September B.E. 2539 (1996)

Abstract

Health promotion is an essential concept in promoting health behaviors in adolescent pregnant women in order to promote proper health behaviors and prevent complications during pregnancy of the adolescent. According to Pender's Health Promotion Model. There are several factors that may affect health promoting behaviors, including perceived benefits, perceived barriers to health promoting behaviors and such background factors as educational level and income.

Thus, the researcher was interested in studying perceived benefits, perceived barriers to health promoting behaviors and health promoting behaviors, including the relationship between perceived benefits, perceived barriers to health promoting behaviors, some selected factors and health promoting behaviors in adolescent pregnant women. The sample was composed of 240 pregnant women whose age were between 13 to 19 years who attended at antenatal care clinic

at Siriraj hospital, Rajvithi hospital and Vajira hospital. Data were collected by using 4 questionnaires, i.e., demographic data, health promoting behaviors, perceived benefits of health promoting behaviors and perceived barriers to health promoting behaviors. Data were analyzed by means of percentage, arithmetic means, Pearson's Product Moment correlation coefficient and the stepwise multiple regression.

The results revealed that the sample perceived more benefits, less barriers to health promoting behaviors, and proper health promoting behaviors. It was also found that there was a significantly positive correlation between perceived benefits of health promoting behaviors and health promoting behaviors ($r=.413$, $p<.001$). There was a significantly negative correlation between perceived barriers to health promoting behaviors and health promoting behaviors ($r=-.376$, $p<.001$). The result of stepwise multiple regression showed that 34.4 percent of the variances of health promoting behaviors was accounted for three significant factors; perceived benefits, perceived barriers to health promoting behaviors and income. The regression in equation in raw scale was as follows

$$\hat{Y}(\text{BEH}) = 119.353 + .513(\text{PBEN}) - .352(\text{PBAR}) + .908(\text{INC})$$

The result of this study indicated that adolescent pregnant women who perceived more benefits, less barriers to health promoting behaviors and had high income would demonstrated proper health promoting behaviors. Thus, the recommendations for nursing practice include that nurses should promote health promoting behaviors in adolescent pregnant women by encouraging them to increase their perceived benefits and decrease their perceived barriers to health promoting behaviors.